

**Перелік джерел посилання**

1. Голова комітету з питань правової політики Денис Маслов: «В Україні судова гілка влади апіорі є залежною» / Рада суддів України : офіц. вебсайт. Новини. 09.08.2023. URL: <https://rsu.gov.ua/ua/news/golova-komitetu-z-pitan-pravovoi-politiki-denis-maslov-v-ukraini-sudova-gilka-vladi-apiori-e-zaleznou> (дата звернення: 04.09.2023).
2. Проблеми кримінального процесу окреслили на форумі в Одесі / Національна асоціація адвокатів України : офіц. вебсайт. Новини. 28.08.2023.. URL: <https://unba.org.ua/news/8285-problemi-kriminal-nogo-procesu-okreslili-na-forumi-v-odesi.html> (дата звернення: 04.09.2023).
3. Проект Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо удосконалення окремих положень про судовий розгляд та досудове розслідування: від 14.06.2021 р. № 5661. URL: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=72224#:~:text](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72224#:~:text) (дата звернення: 04.09.2023).
4. Висновок Головного науково-експертного управління апарату Верховної Ради України на проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо удосконалення окремих положень про судовий розгляд та досудове розслідування» від 04.11.2021 р. URL: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=72224#:~:text](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72224#:~:text) (дата звернення: 04.09.2023).
5. Про порядок денний дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання : Постанова ВР України від 07.02.2023 р. № 2911-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2911-IX#Text> (дата звернення: 04.09.2023).
6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 10.08.2023).
7. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 10.08.2023).
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 10.08.2023).

**Підходи до криміналістичної класифікації бойових лопат**

**Віталій Нікітюк,**

д-р філософ., ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7937-7334>, [nikityuk\\_sha@ukr.net](mailto:nikityuk_sha@ukr.net)

**Олександр Коломійцев,**

канд. техн. наук, ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1932-1034>, e-mail: [sashagun@ukr.net](mailto:sashagun@ukr.net)

**Олександр Герман,**

ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6522-9381>, e-mail: [herman30121966@gmail.com](mailto:herman30121966@gmail.com)

**Владислав Ходорич,**

ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2621-4029>, e-mail: [l9mba7@gmail.com](mailto:l9mba7@gmail.com)

*Проведено діагностичне дослідження наявних бойових лопат. Вивчено характеристики бойових лопат та їх відмінностей від сільськогосподарських лопат. Запропоновано криміналістичну класифікацію лопат за певними ознаками.*

**Ключові слова:** лопата; бойова лопата; армійська лопата; спортивна лопата; сільськогосподарська лопата.

## Forensic Approaches in Combat Shovels Classification

Vitalii Nikitiuk, Oleksandr Kolomiitsev, Oleksandr Herman, Vladislav Khodorych

This article examines combat shovels that are in use. Explores the combat shovels characteristics and differ them from agricultural ones. A forensic shovels classification based on specific features has been proposed.

**Keywords:** shovel; combat shovel; military shovel; sports shovel; agricultural shovel.

Лопата — ручний шанцевий інструмент, полотно (лоток, ленок, багнет, клинок), насаджене на держак (черенок, руків'я, ратище). Її попередником була палиця-копачка із загостреним кінцем. Лоток лопати виготовлявся із дерева, кістки, лосиного рогу та інших матеріалів як одне ціле з держакком. Пізніше лопату для земляних робіт стали для міцності обковувати металом, а потім з'явився й суцільнометалевий лоток. Згодом лопату стали використовувати як зброю.

Бойова лопата — ратищна холодна зброя, що трансформувалася із сільськогосподарської лопати шляхом зміни розмірів ратища та вражаючого елемента, а також отримання додаткових вражаючих елементів, не характерних для лопати господарсько-побутового призначення. Основним вражаючим елементом бойової лопати було полотно.

На підставі проведеного аналізування наукових праць [1—4] і експертного досвіду авторами сформовано ознаки класифікації лопат (рис. 1), до яких було віднесено:

- призначення лопати;
- тип бойової зброї;
- походження бойових лопат;
- вид бойових лопат;
- вид багнет-лопат;
- матеріал виготовлення лотка лопати;
- матеріал виготовлення ратища (держака) лопати;
- конструкція лопати;
- форма полотна лопати;
- форма робочої кромки полотна лопати;

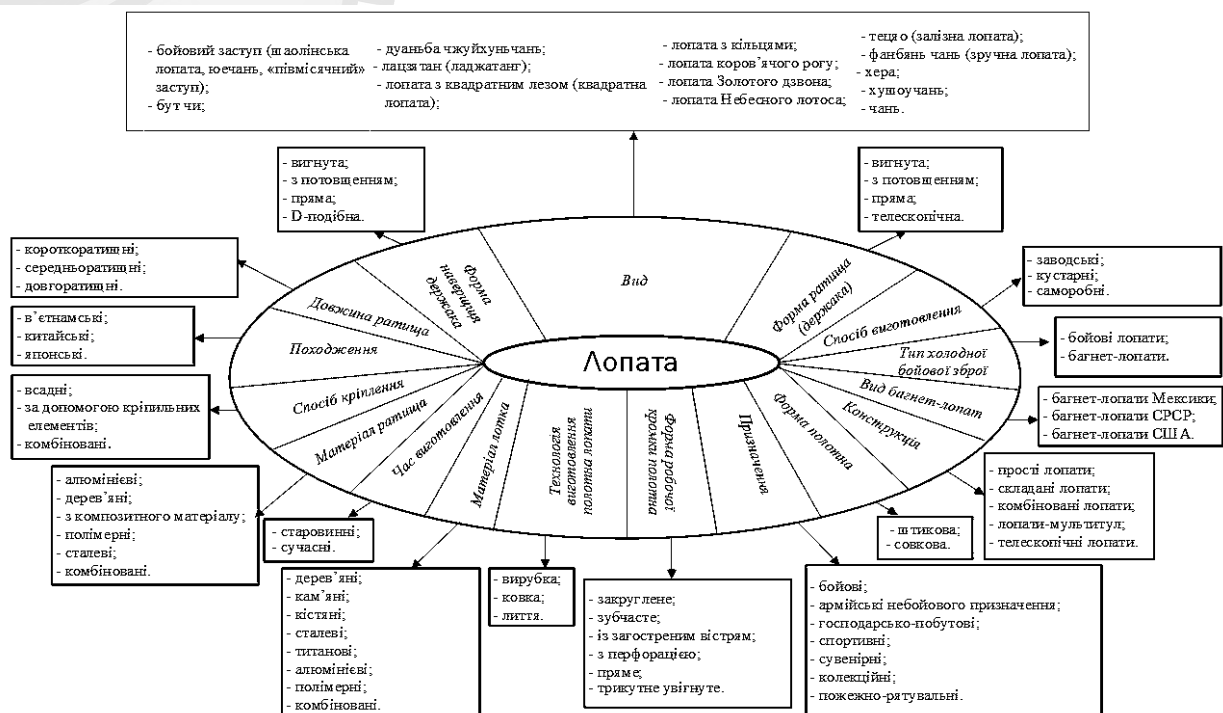


Рис. 1. Класифікація лопат

- форма верхньої частини держака лопати;
- форма держака лопати;
- технологія виготовлення полотна лопати;
- спосіб кріплення полотна до держака;
- довжина держака (ратища) лопати;
- час виготовлення лопати;
- спосіб виготовлення.

Підбиваючи підсумки, робимо висновок, що запропонована класифікація лопат дасть змогу розв'язувати діагностичні завдання щодо визначення типів, видів, конструкції та призначення об'єкта дослідження.

#### **Перелік джерел посилання**

1. Методика криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів (зі змін та допов.). Київ, 2014. 72 с.
2. Авдєєва Г. К., Дьяченко О. Ф., Рябухіна В. О. Українсько-російський словник спеціальних термінів криміналістичної експертизи холодної зброї. Харків, 2008. 208 с.
3. ДСТУ 8973:2020 Лопати. Технічні умови. Київ, 2020. URL: [http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id\\_doc=89477](http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=89477) (дата звернення: 26.08.2023).
4. Blackmore H. L. Hunting Weapons from the Middle Ages to the Twentieth Century. London, 2003. 401 p.

## **Правовий моніторинг як механізм контролю ефективності нормативно-правового регулювання у сфері судово-експертної діяльності в Україні**

**Інеса Овсянникова,**

ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3351-7781>, e-mail: [inessa\\_ovs@ukr.net](mailto:inessa_ovs@ukr.net)

*Сучасне правове життя потребує від законодавства постійного оновлення та удосконалення, зокрема й у сфері судово-експертної діяльності. Ефективність таких змін має контролювати держава шляхом моніторингу.*

**Ключові слова:** ефективність; моніторинг; нормативно-правове регулювання; судово-експертна діяльність.

## **Legal Monitoring as an Assessing Mechanism of the Legal Regulation Effectiveness in the Forensic Practice of Ukraine**

**Inessa Ovsianykova**

*Modern legal dynamics demand a continuous evolution and enhancement of legislation, particularly within the realm of forensic examinations. The state must oversee the effectiveness of these modifications through monitoring.*

**Keywords:** effectiveness; monitoring; legal regulatory framework; forensic examination.

Дотримання прав і свобод людини та громадянина має пряму залежність від ефективного правосуддя. Дуже влучною є думка А. В. Свіницького, що гарантувати особі право на справедливий суд неможливо без побудови в Україні ефективної системи експертного забезпечення правосуддя [1, с. 16]. Важливу роль до того ж відіграє інститут судової експертизи. Саме судову експертизу В. Ю. Шепітько виокремлює як складову ефективного правосуддя та зазначає, що від належного реформування та оптимізації судово-експертної діяльності залежить відкриття істини, можливість розв'язання справи за суттю, досягнення справедливості [2, с. 27].

На сучасному етапі для нормативно-правового регулювання судово-експертної діяльності характерні деякі недоліки та прогалини, є проблема в якості й ефективності закону, яким регулюється зазначена діяльність.